

Πογλavlje 32

Πλουτάρχου Βίοι παράλληλοι, Δημοσθένης 11

Ο tekstu

Životopis Demostena (384. – 322. pr. Kr.), najslavnijega grčkog govornika, Plutarh je pridružio životopisu najslavnijega rimskog govornika, Cicerona (106. – 44. pr. Kr.). U izabranom odlomku pripovijeda se kako je Demosten vježbao govorničke vještine i pokušavao ispraviti vlastite nedostatke te koliko je cijenio govorničku izvedbu.

Pročitajte naglas grčki tekst.

Plut. Demosthenes 11

Τοῖς δὲ σωματικοῖς ἐλαττώμασι τοιαύτην ἐπῆγεν ἄσκησιν, ὡς ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος ἱστορεῖ, λέγων αὐτοῦ Δημοσθένους ἀκοῦσαι πρεσβύτου γεγονότος· τὴν μὲν γὰρ ἀσάφειαν καὶ τραυλότητα τῆς γλώττης ἐκβιάζεσθαι καὶ διαρθροῦν εἰς τὸ στόμα ψήφους λαμβάνοντα καὶ ῥήσεις ἅμα λέγοντα, τὴν δὲ φωνὴν γυμνάζειν ἐν τοῖς δρόμοις καὶ ταῖς πρὸς τὰ σιμ' ἀναβάσει διαλεγόμενον καὶ λόγους τινὰς ἢ στίχους ἅμα τῷ πνεύματι πυκνουμένῳ προφερόμενον· εἶναι δ' αὐτῷ μέγα κάτοπτρον οἴκοι, καὶ πρὸς τοῦτο τὰς μελέτας ἱστάμενον ἐξ ἐναντίας περαίνειν.

λέγεται δ' ἀνθρώπου προσελθόντος αὐτῷ δεομένου συνηγορίας καὶ διεξιόντος ὡς ὑπὸ του λάβοι πληγὰς, “ἀλλὰ σύ γε”, φάναι τὸν Δημοσθένην, “τούτων ὧν λέγεις οὐδὲν πέπονθας.” ἐπιτείναν-

τος δὲ τὴν φωνὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ βοῶντος “ἐγὼ Δημόσθηνες οὐδὲν πέπονθα;” “νὴ Δία” φάναι, “νῦν ἀκούω φωνὴν ἀδικουμένου καὶ πεπονθότος.” οὕτως ᾤετο μέγα πρὸς πίστιν εἶναι τὸν τόνον καὶ τὴν ὑπόκρισιν τῶν λεγόντων.

Analiza i komentar

Τοῖς δὲ σωματικοῖς ἐλαττώμασι
 τοιαύτην ἐπῆγεν ἄσκησιν,
 ὡς ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος ἱστορεῖ,
 λέγων
 αὐτοῦ Δημοσθένους
ἀκοῦσαι
 πρεσβύτου γεγονότος·

δὲ čestica povezuje rečenicu s prethodnom: a...

Τοῖς δὲ σωματικοῖς ἐλαττώμασι § 103, § 123

τοιαύτην ἄσκησιν § 213, § 165

ἐπῆγεν ἐπάγω τί τινι primjenjivati što na što; 3. l. sg. impf. akt.

ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος § 175, § 82

ἱστορεῖ ἱστορέω pripovijedati; 3. l. sg. ind. prez. akt.

ὡς... ἱστορεῖ načinska rečenica; načinski prilog ὡς u parentetičkoj uporabi (kao umetak) Smyth 2992; LSJ ὡς A.II.1

λέγων λέγω govoriti; n. sg. m. r. ptc. prez. akt.; kao *verbum dicendi* otvara mjesto infinitivu u službi objekta

ἀκοῦσαι ἀκούω τινός slušati koga; inf. aor. akt.; dio konstrukcije N+I (§ 491.2) ovisne o glagolu λέγω

γεγονότος γίγνομαι postati; g. sg. m. r. ptc. perf. akt.

αὐτοῦ Δημοσθένους πρεσβύτου γεγονότος § 207, § 153, § 100, § 123, objekt u genitivu uz glagol ἀκούω (genitiv s predikatnim participom) § 502

τὴν μὲν γὰρ ἀσάφειαν

καὶ τραυλότητα

τῆς γλώττης

ἐκβιάζεσθαι καὶ διαρθηροῦν

εἰς τὸ στόμα ψήφους λαμβάνοντα
 καὶ ῥήσεις ἅμα λέγοντα,
 τὴν δὲ φωνὴν γυμνάζειν
 ἐν τοῖς δρόμοις
 καὶ ταῖς πρὸς τὰ σιμ' ἀναβάσει
διαλεγόμενον
 καὶ λόγους τινὰς ἢ στίχους
 ἅμα τῷ πνεύματι πυκνουμένῳ
προφερόμενον.

τὴν μὲν γὰρ ἀσάφειαν καὶ τραυλότητα τῆς γλώττης § 97, § 123, § 90
 τραυλότητα orćenito: govorna mana, mucanje, izgovaranje *r* umjesto *l* (ro-
 tacizam)

ἐκβιάζεσθαι ἐκβιάζω tjerati; inf. prez. medpas.

διαρθροῦν διαρθρώ artikulirano izgovarati; inf. prez. akt.

εἰς τὸ στόμα § 123

λαμβάνοντα λαμβάνω uzimati; a. sg. m. r. ptc. prez. akt.

λέγοντα λέγω govoriti; a. sg. m. r. ptc. prez. akt.

ἐκβιάζεσθαι καὶ διαρθροῦν... λαμβάνοντα καὶ λέγοντα A+I, konstrukcija
 ovisna o participu λέγων iz prethodne cjeline; § 491

τὴν δὲ φωνὴν § 90; uočite koordinaciju česticama μὲν... δὲ...

ἐν τοῖς δρόμοις καὶ ταῖς πρὸς τὰ σιμ' ἀναβάσει τὰ σιμ' = τὰ σιμά; § 82,
 § 103, § 165

διαλεγόμενον διαλέγω; διαλέγομαι razgovarati; a. sg. m. r. ptc. prez.
 medpas.

καὶ λόγους τινὰς ἢ στίχους § 82, § 217

τῷ πνεύματι § 123

πυκνουμένῳ u jednom dahu; πυκνόω stegnuti; d. sg. sr. r. ptc. prez.
 medpas.

προφερόμενον προφέρω iznositi, izgovarati; a. sg. m. r. ptc. prez. medpas.

γυμνάζειν... διαλεγόμενον καὶ προφερόμενον kao gore, A+I, konstrukcija
 ovisna o participu λέγων; § 491

εἶναι δ' αὐτῷ

μέγα κάτοπτρον

οἴκοι,

καὶ πρὸς τοῦτο

τὰς μελέτας
ἰστάμενον ἐξ ἐναντίας
περαίνειν.

εἶναι ειμί biti, εἶναι + d. imati (posvojni dativ); § 412.2; inf. prez. akt.

αὐτῷ § 207

μέγα κάτοπτρον § 196, § 82

οἴκοι razlikuj od οἴκοι

εἶναι μέγα κάτοπτρον A+I, konstrukcija u službi objekta participa λέγων
 iz prve cjeline (*verbum dicendi*) § 491

πρὸς τοῦτο § 213

τὰς μελέτας § 90

ἰστάμενον ἴστημι med. postavljati se, stajati; a. sg. m. r. ptc. prez. med-
 pas.

ἐξ ἐναντίας § 82

περαίνειν περαίνω recitirati, ponavljati od početka do kraja; inf. prez. akt.

ἰστάμενον... περαίνειν A+I, konstrukcija ovisna o obliku λέγων (*verbum
 dicendi*) § 491

λέγεται δ'

ἀνθρώπου προσελθόντος αὐτῷ

δεομένου συνηγορίας

καὶ διεξιόντος

ὡς

ὑπό του

λάβοι πληγὰς,

“ἀλλὰ σύ γε”,

φάναι τὸν Δημοσθένην,

“τούτων ὧν λέγεις

οὐδὲν πέπονθας.”

λέγεται λέγω govoriti; 3. l. sg. ind. prez. medpas.

ἀνθρώπου § 82

προσελθόντος προσέρχομαι dolaziti; g. sg. m. r. ptc. aor. akt.

δεομένου δέομαι τινός trebati; g. sg. m. r. ptc. prez. medpas.

συνηγορίας § 90

διεξιόντος διέξειμι prepričavati; g. sg. m. r. ptc. prez. akt.

λάβοι λαμβάνω dobivati; 3. l. sg. opt. aor. akt.

ὑπό του od koga; § 217

πληγᾶς § 90

ὡς... λάβοι izrični veznik uvodi zavisnu izričnu rečenicu: da...

σύ § 205

φάναι φημί govoriti, reći; inf. prez. akt.

φάναι τὸν Δημοσθένην A+I, konstrukcija ovisna o obliku λέγεται; § 491

τούτων ὧν § 215; ὧν uvodi odnosnu rečenicu, τούτων je antecedent; dijelni genitiv

ὧν λέγεις odnosna rečenica; umjesto τούτων ἃ λέγεις; asimilacija relativa § 444

λέγεις λέγω govoriti; 2. l. sg. ind. prez. akt.

οὐδὲν § 224

πέπονθας πάσχω trpjeti; 2. l. sg. ind. perf. akt.

ἐπιτείναντος δὲ

τὴν φωνήν

τοῦ ἀνθρώπου

καὶ βοῶντος

“ἐγὼ

Δημόσθενες

οὐδὲν πέπονθα;”

“νὴ Δία”

φάναι,

“νῦν ἀκούω

φωνήν

ἀδικουμένου καὶ πεπονθότος.”

ἐπιτείναντος ἐπιτείνω napinjati; g. sg. m. r. ptc. aor. akt.

τὴν φωνήν § 90

βοῶντος βοάω vikati; g. sg. m. r. ptc. prez. akt.

ἐγὼ § 205

πέπονθα πάσχω trpjeti; 1. l. sg. ind. perf. akt.

νὴ Δία tako je, Zeusa mi; § 178

ἀκούω ἀκούω tinos čuti koga; 1. l. sg. ind. prez. akt.

φάναι A+I čiji je akuzativ, kao i gore, τὸν Δημοσθένην, konstrukcija u službi objekta glagolskog oblika λέγεται (*verbum dicendi*) § 491

ἀδικουμένου ἀδικέω činiti nepravdu; g. sg. m. r. ptc. prez. medpas.
 πεπονθότος πάσχω trpjeti; g. sg. m. r. ptc. perf. akt.

οὕτως ᾤετο μέγα
 πρὸς πίστιν
εἶναι
τὸν τόνον καὶ τὴν ὑπόκρισιν
 τῶν λεγόντων.

ᾤετο οἶομαι smatrati; 3. l. sg. impf. medpas.; kao *verbum sentiendi* otvara
 mjesto akuzativu s infinitivom u službi objekta

πρὸς πίστιν... τὴν ὑπόκρισιν § 165

μέγα εἶναι μέγα εἰμί mnogo vrijediti; inf. prez. akt.

μέγα εἶναι dio A+I u službi objekta, konstrukcija ovisna o obliku ᾤετο (*ver-*
bum sentiendi) § 491

τὸν τόνον τόνος tehnički termin u retorici: snaga, napetost, intenzitet

τὴν ὑπόκρισιν ὑπόκρισις tehnički termin u retorici: način na koji govornik
 izvodi govor

τῶν λεγόντων λέγω govoriti; g. pl. m. r. ptc. prez. akt.